

Avtor: mag. Franc Derganc

Datum: 28.01.2026

OBVESTILO ZA JAVNOST (27. 1. 2026)

Mag. Franc Derganc je v zvezi s postopkom imenovanja Varuha človekovih pravic (2025/2026) v zadevi **Up-40/26** vložil **dopolnitev ustavne pritožbe** ter predlagal **ukrep po 58. členu Zakona o Ustavnem sodišču (ZUstS)** (predlog za začasno zadržanje učinkovanja oziroma posledic spornega ravnanja/akta v postopku).

V zadevi je bilo pridobljeno **pravno mnenje (Inštitut pravnik, dr. Andraž Teršek, 27. 1. 2026)**, ki poudarja, da zadeva ne odpira zgolj vprašanja "pravice do funkcije", temveč predvsem vprašanje **ustavne integritete in meritokratičnosti postopka**, vključno z vidikom **učinkovitega sodnega varstva**.

Ne glede na potek postopkov pred Ustavnim sodiščem Republika Slovenija ostaja zavezana, da **Predsednica Republike Slovenije** in **Državni zbor Republike Slovenije** pri imenovanjih v neodvisne institucije zagotovita postopek, ki vključuje **realno, primerjalno in javno razumljivo presojo kandidatov in programov**.

Mag. Franc Derganc bo dne **30. 1. 2026** o zadevi poslal uradna obvestila tudi na relevantne naslove **Evropske komisije (DG JUST)**, **Evropskega parlamenta (PETI)** in **GANHRI (SCA/OHCHR)**.

Priloga:

- A. [Osnutek pisma, ki bo dne 30.01.2026 poslano na Evropsko komisijo \(GD za pravosodje in potrošnike – DG JUST\), Evropski parlament \(Odbor za peticije – PETI\) in GANHRI \(Pododbor za akreditacije – SCA / Sekretariat OHCHR\).](#)
- B. Pismo poslankam in poslancem Državnega zbora Republike Slovenije ter Uradu Predsednice Republike Slovenije z dne 27. 1. 2026.

PRILOG B: Pismo, poslano na naslov 90-tih poslancev Državnega zbora in na naslov Predsednice Republike Slovenije z dne 27.01.2026

»Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci Državnega zbora RS,
in Urad predsednica Republike Slovenije,

obveščam vas, da je mag. Franc Derganc vložil dopolnitev ustavne pritožbe v zvezi s postopkom imenovanja Varuha človekovih pravic (2025/2026) – zadeva Up-40/26 – ter

predlagal tudi uporabo 58. člena Zakona o Ustavnem sodišču (ZUstS). Gre za predlog za začasno zadržanje učinkovanja oziroma posledic spornega ravnanja/akta v postopku.

V pravnem mnenju (Inštitut pravnik, dr. Andraž Teršek z dne 27.1.2026), ki v celoti potrjuje utemeljenost vložene ustavne pritožbe, je poudarjeno, da ustavna pritožba ne odpira zgolj vprašanja "pravice do funkcije", temveč predvsem vprašanje ustavne integritete in meritokratičnosti postopka: ali se lahko ustavna institucija (Varuh) kadrovske "napolni" brez razumne, primerjalne in vsebinske presoje programov ter kompetenc – pri čemer se Urad predsednice reducira na "poštni predal", Državni zbor pa na glasovalni mehanizem. Mnenje posebej izpostavi tudi problem odsotnosti učinkovitega sodnega varstva (sklic na 25. člen Ustave) ter opozori na procesno tveganje, če Ustavno sodišče pravni interes presoja restriktivno, čeprav gre za vprašanje možnega precedenčnega (sistemskega) pomena.

Mnenje s strokovnimi argumenti pojasni, kaj je Slovenija zaradi ne-meritokratskega postopka izgubila.

Bistvo, zakaj je Slovenija "zamudila" in zakaj danes nastajajo tudi prakse, ki lahko vodijo v lomastenje nad socialnimi prejemki otrok (informacije o "zakonitem" odvzemanju denarja s strani FURS-a in sicer otrokom z dne 26.1.2026-27.1.206 itd.) je v tem, da ni bila vsebinsko presojena in institucionalno prevzeta programa kandidata, **ki je ponujala operativne varovalke pred sistemskimi opustitvami.**

Program je temeljil na štirih povezanih stebrih:

- (1) Idejni osnutek Zakona o dobri upravi, ki operacionalizira 3. člen Zakona o Varuhu človekovih pravic in 41. člen Listine EU o temeljnih pravicah – cilj je bil pravočasno, razumljivo in obrazloženo odločanje vseh organov z javnimi pooblastili ter jasna odgovornost za neudejanjanje pravic (ne "nove pravice", temveč preprečevanje, da so obstoječe pravice iluzorne zaradi zamud, molka ali nejasnih odločitev); kandidat je pripravil tudi pravilnike/uredbe za organe (npr. FURS, Policija, Vlada RS) za upravljanje tveganj neudejanjanja človekovih pravic – fokus delovanja oblasti v človeka, ne proti njemu.
- (2) Zakon o sobivanju večetničnih in socialno različnih skupnosti, ki človekove pravice umešča tudi v kontekst skupnosti, jezika, socialne kohezije in medgeneracijske solidarnosti – številne kršitve nastanejo kot posledica sistemskih opustitev, ne kot neposreden pravni poseg.
- (3) Sistemska ureditev podpore osebam s posebnimi potrebami kot udejanjanje pozitivnih obveznosti države, da se breme neusklajenih pristojnosti in organizacijskih vrzeli ne prelaga na družine.
- (4) AI Analitik javne oblasti kot preventivno orodje Varuha ("AI Varuh javne oblasti"), ki ne nadomešča odločanja, temveč omogoča analitično presojo delovanja oblasti z vidika človeka: pravočasno oceno zakonodajnih predlogov, organizacijskih ozkih grl izvršilne veje, časa do pravne varnosti v pravosodju, učinkov odločanja Ustavnega sodišča (outcome, ne le output) ter dejanske korektivne vloge neodvisnih organov, vključno z Varuhom.

Ne glede na potek postopkov pred Ustavnim sodiščem pa velja: Predsednica RS in Državni zbor RS (vsi poslanci) še vedno lahko – in po ustavnopolitični odgovornosti tudi

morajo – zagotovite integritetno delovanje ter s tem udejanjanje Ustave RS v postopku imenovanja Varuha, ki je bil po vsebini izvotljen in je v praksi odstopil od standardov, ki jih zahtevajo Beneška načela/priporočila za imenovanja v neodvisne institucije. To pomeni: zahtevo po **realni, primerjalni in javno razumni presoji kandidatov in programov** ter takšnem postopku, ki ne ustvarja vtisa politično arbitrarne selekcije.

Obenem vas obveščam, da bo "neuspeli kanidat"v petek, 30. januarja 2026, poslal uradno obvestilo (v zvezi z zadevo iz tega pisma) na relevantne naslove Evropske komisije (GD za pravosodje in potrošnike – DG JUST), Evropskega parlamenta (Odbor za peticije – PETI) in GANHRI (Pododbor za akreditacije – SCA / Sekretariat OHCHR).

mag. Franc Derganc,

p.s. To pa je res zadnje pismo na "temo Varuh". Hvala za vse in veliko uspeha Vam želim pri "kandidaturi na volitvah". In želim Vam, da bi se Vaše delo in Vaši programi - vsaj lahko predstavili volivcem.«